

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmålnr. 1-

Herad: Beiarn

Emne: Helsing, fakter og Åtferd
Tilleggsliste

Bygdelag: Salten

Oppskr. av: Kristian Sandvik

Gard: Sandvik

(adresse): Ytre Beiarn

G.nr. 8. Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Måter å refse folk på.

A. Ved forskjellige anledninger.

1. At folk slo ringer, figurer eller spiraler i gres set for den som somlet med å slå har jeg ikke sett eller hørt noe om. Derimot skar man "holme" i åkeren antakelig når man somlet med skjeringen.
2. Å reise påler stokker eller lignende langs vegen eller ved dører til tegn på noe ekstra har jeg heller ikke hørt noe om eller sett.
3. Skøy til jul som juleskåka er kjendt å har vært drevet med til langt ut i dette århundrede. Mannen som skulde gi juleskåka var bevebnet med en sopelime eller tilstrekkelig ris å om natten mens de sov listet han seg inn på loftene å holdt et svere leven med sopelimen, slog omkring sengen, i sengen så det ofte hørtes et svære rabalder fra disse stakkarerene som det gikk ut over mest voksne ugifte kvinder. Mennene kunne også få juleskåka men da måtte det selvsakt være behjertede kvinder som dengte løs med sopelimen. Også dette med kjerre og eller båt på taket har jeg hørt om men i den tid jeg minnes var det mest oppfattet som skøy ikke noen serlig straf.

7859

B.Ved å sette navn på folk.

- 4.De som gikk ut på besøk l.juledag kalte man "Jul Petter".
- 5.Kan desværre ikke huske navnet men det var nok et for dette forhold.
- 6.Desværre var det nok altfor ofte at folk bar på økenavn som sambygdingene hadde funnet opp. Enkelte kunde være rene spesialister i å finne at "utnavn" som det kaltes i Beiarn å i de allerfleste tilfelle kunde det helt dekke mannens forhold. Et lite eksempel en lat mann var kaldt "døven" der av utlededes "heil døven"-mye lat-"halv døven" noe mindrelat o.s.v.i det nær sakt uendelige. Nu er den skikken mere forsvunden skjønt her ennu er mange som bærer slike økenavn eller i Beiardialekten "utnavn.